

Tove Wefald Pedersen

Museumsfotografene på Norsk Folkemuseum

Mange fotografer har satt sine spor i samlingene til Norsk Folkemuseum. Søker du på nettstedet www.digitalmuseum.no finnes et mangfold av amatørfotografer og profesjonelle fotografer. Kanskje ser du det ikke ved første øyekast, men her møter du også museets egne fotografer. Jenny Arnesen, Bergljot Sinding, Bjørg Disington og Anne-Lise Reinsfelt har som profesjonelle museumsfotografer satt sitt betydelige fotografiske avtrykk på museet og samlingene fra 1917 og fram til i dag.

BERGLJOT SINDING FOTOGRAFERER PÅ ENERHAUGEN I OSLO I 1959, FØR RIVINGEN AV DEN GAMLE BEBYGGELSEN.
FOTO: PER MAURTVEDT, NORSK FOLKEMUSEUM

Flere andre fotografer har også vært ansatt ved museet i lengre eller kortere tid, og de har bidratt i betydelig grad. Det samme gjelder fotoarkivarer og andre som har ordnet og katalogisert samlingene. Denne artikkelen handler imidlertid om Jenny, Bergljot, Bjørg og Anne-Lise. Med hovedansvar for fotoarbeidet har de vært fotoledere i til sammen nesten 100 år. Regner vi antall yrkesaktive år er det imponerende 120 år! Hvem er de? Hva har de arbeidet med? Hvordan var og er hverdagen som museumsfotograf? Hvordan har de satt sine spor i museet arbeid? Hvorfor ansatte Norsk Folkemuseum en fotograf så tidlig som i 1917? Dette er noen av de spørsmålene jeg ønsker å belyse gjennom denne presentasjonen av museumsfotografene på Norsk Folkemuseum.

JENNY ARNESEN

Jenny Arnesen ble født i 1868 i Halden.¹ Hun drev fotografforretning på Kongsberg fra 1900 til 1916.² På denne tiden ser vi at stadig flere kvinnelige fotografer etablerer seg i Norge. Fotografyrket var et av de nye yrkene som ble sett på som akseptabelt for kvinner å gå inn i, noe mange gjorde. Det var en mulighet til å forsørge seg selv, utenom ekteskap. Mang en person og familie kom til Jenny sitt fotoatelier kledd i sin fineste stas for å bli portrettert. Noen av hennes bilder fra denne tiden er også bevart i museets egne samlinger.

Jenny ble ansatt på Norsk Folkemuseum 1. november 1917.³ Sannsynligvis var hun

ANNE-LISE REINSFELT GJØR FILMOPPTAK AV
GOL STAVKIRKE FRA LIFT I FORBINDELSE MED
ISTANDSETTING AV KIRKEN I 2011.
FOTO: JON-ERIK FAKSVAAG,
NORSK FOLKEMUSEUM

ANSATTE PÅ NORSK FOLKEMUSEUM I HAGEN
VED LEIKANGER PRESTEGÅRD. JENNY I MID-
TEN. ANTATT DATERT TIL 1928 ELLER 1930.
FOTO: JENNY ARNESEN, NORSK FOLKEMUSEUM

SØSTRENE HANNA OG INGA AASMENDRUD
FØDT 1883 OG 1878. PORTRETTET ER TROLIG
TATT LIKE ETTER ÅPNINGEN AV JENNY SIN
FOTOFORRETNING PÅ KONGSBERG I 1900.
FOTO: JENNY ARNESEN, NORSK FOLKEMUSEUM

en av de første fotografene som ble fast ansatt på et kulturhistorisk museum i Norge. Hun gikk av med pensjon 30. april 1936.⁴ Vi vet dessverre lite om hvordan det hadde seg at Jenny søkte seg til Norsk Folkemuseum. Men det var museets grunnlegger og direktør Hans Aall selv som ansatte henne. At Aall så det som viktig å ansette en museumsfotograf er det ikke tvil om. I 1915 utarbeidet han et skriv med tittelen "Norsk Folkemuseum og dets arbeide i de nærmeste aar". Han beskriver behovet for en bildekatalog for den stadig voksende samlingen av gjenstander. Aall peker også på viktigheten av fotografiet som kilde til "videnskabelig studium" gjennom en godt utviklet bildesamling: "Paa en saadan billedsamling har Folkemuseet i aarrækker arbeidet men har desværre manglet hjælp til ordning og betjening av denne store avdeling". Kort oppsummert skulle bildekatalogen være en systematisk fotografering av gjenstandene i samlingene. Bildesamlingen inneholdt oppmålinger, fotografier eller andre avbildninger som ble samlet inn. Den var en katalog over kulturhistorisk materiale i andre museer, offentlig eller privat eie. Jenny fikk en oppgave som må ha vært krevende da hun gikk i gang. Det ser rett og slett ut som om arbeidet med systematisering av fotografiene hadde hopet seg opp i lengre tid. Men hun tok raskt fatt på oppgaven med fotografering av samlingene.⁵

Samtidig var behovet også stort for en fotograf som kunne arbeide med illustrasjonene til museets egenproduserte publikasjoner og ta seg av bestillinger, både nye opptak og kopier av fotografiene i bildesamlingen. I museets arkiv er det mange eksempler på at museet etter hvert også aktivt reklamerte for salg av bilder fra samlingen. Sætedalslaget i Amerika satte inn en notis i norske aviser for å gjøre oppmerksom på at de ønsket bildemateriale fra Setesdalen i forbindelse med et bokprosjekt. I et brev fra museet til det nevnte laget datert 1927 beskrives følgende: "Museet vil i den anledning ikke undlate å gjøre det ærede lag opmerksom på at der her på museet finnes flere hundre fotografiplater fra Setesdalen av gamle bygninger, husgeråd, drakt osv."⁶ I ettertid ser vi at bestillinger og fotografier til egenproduserte publikasjoner måtte prioriteres framfor ajourhold av bildekatalogen. I boken "Hans All – mannen, visjonen og verket" fra 1994 beskriver Tonte Hegård hvordan Aall så seint som i 1945 har fullføring av bildekatalogen som en av hovedoppgavene i sitt handlingsprogram.

BERGLJOT SINDING I 1962.

FOTO: KNUT ENG, NORSK FOLKEMUSEUM

BERGLJOT SINDING

Bergljot Sinding (1914–2007) begynte i stillingen 1. juli 1936, bare 22 år gammel.⁷ Hun gikk av med pensjon i 1978.⁸ Hun har selv fortalt om arbeidet som fotograf på museet i et intervju med tidligere sjefskonservator og museumsdirektør Liv Hilde Boe i 1998. Bergljot ble gjort oppmerksom på at det var ledig fotografstilling mens hun bodde i Danmark. Der studerte hun fotografi og tok svennebrev ved Polyteknisk Institutt i København. Fra juli 1934 arbeidet hun som fotograf på Paleontologisk museum i Oslo. I dag er dette museet en del av Naturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo. Sommeren 1935 tilbrakte hun flere uker ved fotoatelieret ved Paleontologisk avdeling på Riksmuseet i Stockholm for lære mer om nye fotografiske teknikker.⁹ Søknaden hennes må ha gjort stort inntrykk på Aall for han skal ha sagt: "Hun som har skrevet dette må være flink". Bergljot forteller om enkle arbeidsforhold den gang hun ble ansatt. Det var lite fotoutstyr og fotoatelieret var i kjelleretasjen på museet. På 1950-tallet ble fotoatelier og mørkerom flyttet til loftet i C-bygg, en av utstillingsbygningene på museet. I 1998 ble fotoatelieret igjen flyttet, dit hvor det befinner seg i dag. Som andre yrkesaktive småbarnsmødre på 1940- og 1950-tallet beskriver hun mange hektiske dager. Datidens velferdsordninger kan ikke sammenliknes med dagens mamma- og pappapermisjoner!

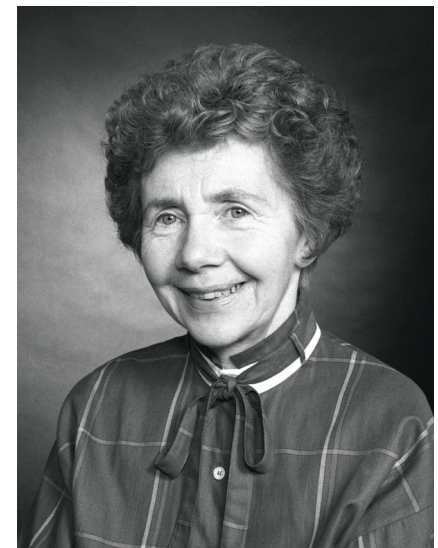
BJØRG DISINGTON

Bjørg Disington ble ansatt som fotograf i 1970. Hun utdannet seg ved Oslo yrkesskole og hadde erfaring fra privat praksis.¹⁰ Interessen for fotofaget kom gjennom tidligere ektefelle og fotograf Terje Disington (1924–1998). Sammen drev de fotoforretning hjemmefra i Oslo. Kundene var i første rekke skoler med klassebilder og enkeltbilder av elevene. Bjørg gjorde mye av mørkeromsarbeidet. Når sommeren kom og skolene stengte, pakket hun og Terje fotoutstyret og dro til Narvik for å fotografere malmbåter. Når bildene var klare, gikk de fra båt til båt og solgte. Motivene var populære og mange kjøpte. Første gang var på midten av 1950-tallet. I mange år tilbrakte de sommermånedene nordpå.

Den første tiden på Norsk Folkemuseum var Bjørg vikar for Bergljot som nå i stadig større grad arbeidet med innsamling og bevaring av fotografier på nasjonalt nivå. Bjørg

BJØRG DISINGTON I 1989.

FOTO: ANNE-LISE REINSFELT.
NORSK FOLKEMUSEUM

ANNE-LISE REINSFELT I 2013.
FOTO: AGNETE BRUN

overtok som fotoleder i 1978 og gikk av med pensjon i 1997, men hun arbeidet også etter dette flere år med ordning og registrering av eldre fotosamlinger.

ANNE-LISE REINSFELT

Anne-Lise Reinsfelt ble ansatt i 1981 og er fortsatt aktiv som museets fotograf. Sommeren 2013 går hun av med pensjon etter 32 år i museets tjeneste! Anne-Lise var bare 17 år gammel da hun begynte i lære hos fotograf i Kerteminde i Danmark. Fire år seinere, i 1970, var hun ferdig med fagutdannelsen sin og jobbet hos en portrettfotograf i Odense i to og et halvt år. I denne perioden var hun også pressefotograf i et halvt år i Fyn Stiftstien. I 1973 dro Anne-Lise til Grønland og arbeidet som fotograf i to år. Det var en lærerik periode, spesielt interessant var kontakten med en helt ny kultur. På midten av 1970-tallet kom Anne-Lise til Norge og etter noen år som ansatt i fotografforretning på Mysen, søkte hun og fikk jobb som fotograf på Norsk Folkemuseum. De første 16 årene jobbet hun sammen med Bjørg.

MUSEUMSFOTOGRAF – ET ALLSIDIG YRKE

Arbeidet som museumsfotograf har vært og er allsidig: fra gjenstandsfotografering til feltarbeid; fra fotografering av det japanske keiserparets besøk på museet i 2005 til dokumentasjon av private hjem i Luster i Sogn og Fjordane; fra skanning av gamle glassplater til fotografering av arrangementer i forbindelse med nettsider og markedsføring. I tillegg kommer eksterne og interne bestillinger til publikasjoner og utstillinger. Med andre ord berører arbeidet som fotograf mange sider av museets drift, forsknings- og formidlingssaktiviteter. I tillegg kommer fotografen i nær kontakt med mange ulike mennesker. Det er nok dette Bjørg, Anne-Lise og Anne-Lise selv framhever som noe av det mest positive, møtet med menneskene både på og utenfor museet: "Alt du får av kunnskap ved samtaler – et lykketreff" forteller Bjørg når hun skal beskrive det beste med å jobbe som fotograf på museum.

I tillegg til allsidigheten i arbeidet har det skjedd en stor utvikling i oppgavene, fra mørkerom og glassplater til dagens digitale filer og Photoshop. Særlig de siste 20 årene har verktøyene og oppgavene endret seg radikalt på museet. I takt med en rivende digital utvikling innen fotofaget, digitale museums kataloger, en eksplosiv økning i bruk av bilder på museet og i samfunnet generelt og et stadig større fokus på fri deling og tilgjengeliggjøring av samlingene, har Anne-Lise aktivt utviklet rollen som museumsfotograf til slik den er i dag.

SØLJE FRA KAUTOKEINO I FINNMARK.
GJENSTANDSFOTOGRAFI FRA 2006.
FOTO: ANNE-LISE REINSFELT,
NORSK FOLKEMUSEUM

GJENSTANDSFOTOGRAFERING

Det er ikke uvanlig at museumsfotografer er dårlig representert med bilder av seg selv i samlingene. Et av de få bildene museet har av Jenny, fanget derfor min interesse. Bildet er fra 1935. Hun sitter og arbeider ved et skatoll, omringet av fotoutstyr, papirer og sirlig ordnete kortkataloger. Gjenstandene står på rad og rekke i bakgrunnen. Kanskje forbereder hun seg til gjenstandsfotografering?

Å fotodokumentere gjenstandene i samlingene var fra tidlig i museets historie en viktig oppgave. Aall beskriver i 1915 sine visjoner for fotografiet som kilde: "Billedsamlingen og billedkatalogen med deres betjening, det er apparaterne, som museerne skal række videnskapsmændene, for at de kan løfte de gamle skatte op av dypet og gjennom sine arbeider sprede dem blant folket, la dem bli hver mands eie".¹¹ Med gjenstanden som sentralt forskningsobjekt, ble fotografiet sett på som et viktig hjelpemiddel og kilde til

objektiv og nøyaktig dokumentasjon. Bilder av gjenstandene ga bedre oversikt over en stadig voksende samling. Tilgangen til samlingene ble også enklere for forskere og andre. De kunne studere gjenstandene gjennom bildekatalogen på kontoret!

Fra Jennys sirlige håndskrift med nedtegnelser om fotograferte gjenstander i negativprotokollen fra 1917 til Anne-Lises digitale kamera og elektroniske fotodatabase er det en rød tråd. Gjenstandsfotograferingen har vært en uavbrutt tradisjon på museet i nesten hundre år. Og mange timer i mørkerom og tunge løft har det vært. Når kister, skap og andre store gjenstander skulle fotograferes, måtte de som regel fraktes med stor forsiktighet til fotoatelieret. Anne-Lise innførte seinere mulighet for gjenstandsfotografering på stedet, det vil si at fotografen kom til gjenstandene og ikke omvendt! Utstyr og økonomi kunne også sette klare begrensninger. Som da Aall ivret for at Jenny skulle begynne å bruke småbildefilm fordi det var rimeligere i bruk. I 1934 begynte hun derfor å fotografere med småbildeformat (Leica 24x36). Fram til 1992 ble også alle gjenstander fotografert i sort-hvitt av økonomiske årsaker. Kun ved spesielle bestillinger og anledninger ble det brukt fargefilm.

Digital fotografering av gjenstandene startet opp i 1992, som en del av magasinprosjektet på museet. I alt 10–12 ansatte arbeidet seg sakte, men sikkert framover med revisjon, magasinering og fotografering av gjenstandene. En form for overvåkingskamera

GJENSTANDSFOTOGRAFERING HAR ALLTID VÆRT EN VIKTIG OPPGAVE PÅ MUSEET. JENNY I 1935. FOTO: NORSK FOLKEMUSEUM

KJØKKENMASKIN FRA 1950-TALLET.
GJENSTANDSFOTOGRAFI FRA 2010.
FOTO: ANNE-LISE REINSFELT,
NORSK FOLKEMUSEUM

ble brukt til fotograferingen. Bildene ble lagt på laserdisk som analoge bilder, og digitalisert. Gjenstandsfotograferingen ble kanskje viktigere enn noen gang, da museet i større grad pakket ned og kompaktlagret gjenstandene i magasin. Mange museumskolleger fra alle deler av landet kom for å se og lære. Anne-Lise var aktiv i overgangen fra analoge til digitale bilder og modernisert fotoarbeidet på museet. Hun forteller at fotoatelieret ble heldigitalt i 1999. Da kjøpte museet inn sin første digitale printer. Mørkerommet ble avviklet samme år.

Parallelt med utviklingen av digital teknologi, fra små filer på 1990-tallet til dagens fullverdige høyoppløselige gjenstandsbilder, ser vi at fotografiene får utvidete bruksområder med stadig større fokus på de kvalitative aspektene. I dag tas det flere bilder av mange av gjenstandene, gjerne fra ulike vinkler og detaljer. Kvaliteten gjør at de kan brukes fleksibelt, i publikasjoner, på nettsteder og i utstillinger, og store formater hvis ønskelig. Bildene er tilgjengelige for publikum på nett og interessante detaljer kan studeres bedre. På denne måten vil også bildene være en kilde for dokumentasjon av tilstanden til gjenstandene.

FELTARBEID

Innsamling av gjenstander og feltarbeid med dokumentasjon av tradisjoner i form av arbeidsmetoder, skikker og håndverk med oppmålinger og fotografering har alltid vært en viktig del av museets arbeid. I forsknings- og dokumentasjonsarbeidet var og er bildesamlingen en viktig støtte. Man skulle også "avbilde ting i tilstøtende kulturkretser".¹² I mange år var det vanlig å fotografere innlånte gjenstander til museet. For eksempel ble mange sølvgjenstander i privat eie lånt inn i Bjørg sin tid. Hun forteller at de ble plassert i hvelvet. Det var viktig at det ble tatt godt vare på dem da de ofte var svært verdifulle. Bergljot reiste rundt i landet etter krigen og dokumenterte tekstiler i en rekke utstillinger. Med stadig flere samlinger tilgjengelig på nett, er fotografering av gjenstander i andre museers samlinger ikke like aktuelt eller nødvendig mer.

Tidligere var det som regel konservatorene som gjennomførte feltarbeid, også fotograferingen. I den eldste negativprotokollen kan vi følge meget aktive konservatorer på forskningsreisene de gjennomførte fra 1917 til 20- og 30-tallet, til steder som Setesdal, Romerike, Hardanger, Telemark og Hallingdal. De kom tilbake med mye materiale og fotoopptak de selv hadde gjort. I etterkant fikk fotografen arbeidet med framkalling, nummerering og innføring av bildene i fotoprotokollen. Det kunne være både omfattende og tidkrevende arbeid. Så enkelt kan det heller ikke ha vært for fotografen at kvaliteten på bildene kunne være så som så.

Samtidig forteller både Bergljot og Bjørg at de også ved flere anledninger reiste sammen med konservatorene på feltoppdrag. Bergljot synes det var flott å få se så mye av landet og reisene kunne vare inntil en uke av gangen. Hun var blant annet i deler av Nord-Norge etter annen verdenskrig. Hun fotograferte også gårder, gjenstander og interiører sammen med daværende konservator Eivind Stenersen Engelstad som en del av Storgårdsundersøkelsene fra slutten av 1940-tallet og begynnelsen av 1950-tallet. Hun forteller at kona hans skrev på maskin og at hun selv fotograferte. Bjørg deltok blant annet på feltarbeid om linarbeid på Harstadsetra gård, Eidskog i Hedmark i 1975.

På 1980-tallet kom det ny giv i feltarbeidet. I 1987 gjennomførte museet et omfattende feltarbeid i Budalen, ei fjellbygd i Sør-Trøndelag. Husflid, strikking, gravøltradisjoner og fargerhåndverket var noe av det som ble dokumentert og forsket på. Museets årbok By og bygd 1989-1991 var i sin helhet viet resultatene fra undersøkelsene. Jon Birger Østby,

DETALJ AV SKJORTE FRA GRANSHERAD I
TELEMARK. GJENSTANDSFOTOGRAFI FRA 2009.
FOTO: ANNE-LISE REINSFELT,
NORSK FOLKEMUSEUM

FELTARBEID OM LINARBEID PÅ HARSTADSETRA GÅRD, EIDSKOG I HEDMARK I 1975. BJØRG OG KONSERVATOR TROND GJERDI FOTOGRAFERER OG FILMER OLAV ASKERUD. FOTO: MARTA HOFFMANN, NORSK FOLKEMUSEUM

daværende konservator var pådriver i dette arbeidet og skrev i innledningen: "Som nasjonalt museum har Norsk Folkemuseum hele landet som arbeidsfelt. Men i de senere årene har museets innsamling og dokumentasjon blitt mer og mer konsentrert om Oslo og nærliggende områder på Østlandet. Museet ønsket derfor å gjennomføre et prosjekt i en annen del av landet".¹³ Museet hadde også gjennomført feltarbeid i bygda på 50- og 70-tallet. Denne gangen var det flere deltakere, også Bjørg og Anne-Lise. De forteller begge to at det var et arbeid de satte stor pris på. For Anne-Lise var dette det første mer omfattende feltarbeidet hun deltok i. Kanskje var Budalen et slags vendepunkt også for museumsfotografens rolle som feltfotograf på museet? Her fins blant annet fargebilder av fire eldre søstre som viser hvordan de tilbereder tradisjonell budalskost. Det er ikke det fortidige eller gjenstanden som er hovedfokus for fotografen, men samspillet mellom mennesker og materielle omgivelser i sitt samtidige miljø.

Dokumentasjon av samtid og nær fortid skjøt først fart på norske museer på 1980-tallet og 1990-tallet. Museumsansatte skulle ikke bare være opptatt av å dokumentere alt som var i ferd med å forsvinne. De skulle ut i felten og bringe samtid og nær fortid inn i arkiver og utstillinger. Et museum som tidlig så betydningen av samtidsperspektivet, var De Heibergske Samlinger i Sogn, med oppføring av moderne ferdighus fra 1980-tallet. I 1983 og 1984 gjennomførte Norsk Folkemuseum en dokumentasjon av hjem, bolig og familieliv i Bærum. Prosjektet var i samarbeid med flere andre museer og tre ulike hjem ble grundig dokumentert gjennom fotografier og intervjuer. Noen år etter, i 1994–1995 ble 1900-tallssamlingen på Maihaugen påbegynt. Fotografen som feltarbeider og fotodokumentasjon som metode fikk en sentral plass i dette arbeidet. Kildekritiske og etiske sider ved bruk av fotografier ble løftet fram.

Anne-Lise har vært en pådriver med å utvikle fotografens rolle i norske museers samtidsdokumentasjon. Gjennom hennes mangeårige innsats er det skapt et omfattende og rikt kildemateriale tilgjengelig for framtidens forskere. Like før årtusenskiftet gjennomførte en rekke museer en bred dokumentasjon av det norske samfunnet.

ANNE-LISE PÅ FELTARBEID I MOSTAR I BOSNIA-HERZEGOVINA I 2005. FOTO: NORSK FOLKEMUSEUM

UTSTILLINGEN "SLEM GUTT? BASTØY SKOLEHJEM 1900-1953" ÅPNET PÅ NORSK FOLKEMUSEUM 15. DESEMBER 2010.

FOTO: ANNE-LISE REINSFELT, NORSK FOLKEMUSEUM

Prosjektet het "Dokument 2000". Anne-Lise deltok i et prosjekt om nye kaffevaner, med bilder fra Kaffebrenneriet i Oslo. Hun har også arbeidet aktivt med dokumentasjon av museets 1900-tallsleiligheter i OBOS-gården Wessels gate 15. Fotodokumentasjonen av nyere norsk innvandring i prosjektet "Norsk i går, i dag, i morgen?" på begynnelsen av 2000-tallet er sannsynligvis det mest omfattende. Med feltarbeid i blant annet Pakistan, Bosnia, Tyrkia og Norge er det samlet inn et stort og rikt fotografisk materiale, samt intervjuer og feltdagbøker. Materialet er tilgjengelig på nettstedet www.nyenordmenn.no. Norsk Folkemuseum inngikk i 2006 et samarbeid med Riksantikvaren og Lok Virsa, Pakistans nasjonale etnologiske museum i Islamabad i Pakistan. Dokumentasjon av pakistanske hjem i Osloområdet samt barns lek i Pakistan og Norge var noen av de sentrale oppgaver Anne-Lise arbeidet med.

UTSTILLINGER

"Ting måtte være ferdig til tiden. Vi jobbet det som skulle til". Slik beskriver Bjørg den hektiske tiden før utstillingene på museet åpnet. Dette var på 1970- og 1980-tallet og en tid med en stor økning i bruk av fotografier i utstillinger. Da som nå var utstillingsproduksjoner et teamarbeid på tvers i organisasjonen hvor også fotografen deltok. Bjørg forteller videre at alle utstillingstekstene ble skrevet på skrivemaskin, avfotografert, forstørret, limt opp på plater og skåret til. Mange timer i mørkerommet skulle også til. I dag er det annerledes. De siste årene har omfanget av bruk av bilder eksplodert, og fotografier og tekster bearbeides digitalt. Selv om overgangen fra å arbeide analogt til digitalt er stor, er det fotofaglige håndverket som ligger til grunn fortsatt like viktig i utstillingsproduksjonene og dermed for museet formidling av kulturhistorisk fotomateriale.

FOTOBESVARING OG SAMLINGSUTVIKLING

I dag består bildesamlingen, eller fotosamlingen som vi nå kaller den av ca. to millioner fotografier. Mye av dette er eldre fotosamlinger som er samlet inn til museet. I sin artikkel "Fotobesvaring og museumsbygging" i By og Bygd nr. 41, viser konservator Trond Bjørli hvordan fotografiet får et gjennombrudd som kulturvernobjekt på 1970-tallet.¹⁴ Bergl-

jot var aktiv i fotobevaringsarbeidet, gjennomførte registrering av fotosamlinger og var medlem av Utvalget for registrering og bevaring av gamle fotografier.¹⁵ Forvaltning av fotografiene som historiske objekter, magasinering og digitalisering for bevaring har siden blitt en stadig viktigere oppgave. I 1990 tok Norsk Folkemuseum initiativ til to skrivestuer, en i Holmestrand og en på Hov i Land. Til å begynne med var oppgavene innskriving av informasjon fra gjenstandsprotokollene, seinere ble det skanning av eldre fotomateriale ved skrivestua på Hov i Land. Hele glassplatesamlingen på nærmere 60 000 bilder etter fotograf Gustav Borgen (1865–1926) er digitalisert der.

DELING OG TILGJENGELIGGJØRING

De siste årene har vi sett en utvikling hvor museene åpner samlingene fritt på nett. Borte er vannmerker og bittesmå bildefiler. Museer og arkiver deler materialet sitt i stadig større grad på verdensomspennende nettsteder som Flickr og Wikipedia. I dag er mer enn en million objekter søkbare på www.digitaltmuseum.no. Over 360 000 av dem kommer fra Norsk Folkemuseum. Mer enn 150 000 gjenstandsfotografier og andre bilder i høyere oppløsning har nå Creative Commons-lisenser og public domain-merke. Du kan laste dem fritt ned. Bruk dem gjerne! Det er et betydelig arbeid som ligger til grunn, ikke minst takket være innsatsen fra Jenny, Bergljot, Bjørg og Anne-Lise gjennom nesten 100 år!

Tove Wefald Pedersen er etnolog og leder av dokumentasjonsavdelingen på Norsk Folkemuseum.

LITTERATURLISTE

Trond Bjorli: Fotobevaring og museumsbygging. I: Tradisjon og fornyelse. Festskrift til Liv Hilde Boe. By og Bygd 2008. Norsk Folkemuseum, Oslo
Budalen. By og Bygd 1989-91, Norsk Folkemuseum, Oslo
Tonte Hegard: Hans Aall – mannen, visjonen og verket. 1994. Norsk Folkemuseum, Oslo
Museenes bruk av fotografi. Fotobevaring mot år 2000. Rapport fra landskonferanse om fotobevaring. 1989, Oslo
Hans Aall: Norsk Folkemuseum og dets arbeide i de nærmeste aar. 1915. Norsk Folkemuseum, Oslo

NOTER

- 1) Kirkebok for Halden 1864-1868
- 2) Fotoregisteret Preus museum
- 3) Norsk Folkemuseums årsberetning 1917-1918
- 4) Norsk Folkemuseums årsberetning 1935-1936
- 5) Kjellberg: Et halvt århundre. Norsk Folkemuseum 1894-1944
- 6) Norsk Folkemuseums administrasjonsarkiv
- 7) Intervju med Bergljot Sinding 4. 5.1998, med Liv Hilde Boe
- 8) By og bygd, Norsk Folkemuseums årbok 1979-1980
- 9) Norsk Folkemuseums administrasjonsarkiv
- 10) Intervju med Bjørg Disington 30.1.2013, med Anne-Lise Reinsfelt, Einar Tveit og Tove Wefald Pedersen
- 11) Norsk Folkemuseum og dets arbeide i de nærmste aar, Hans Aall 1915, s. 6
- 12) Arbeide og ordning i kulturhistoriske museer. Kort veiledning, Hans Aall, Oslo 1925.
- 13) By og bygd, Norsk Folkemuseums årbok 1989-1991 Budalen, s 6
- 14) By og bygd, Norsk Folkemuseums årbok 41, Fotobevaring og museumsbygging, Trond Bjorli
- 15) By og bygd, Norsk Folkemuseums årbok 41, Fotobevaring og museumsbygging, Trond Bjorli